

Opstandelsestro er også tro på Himlen

Kristi opstandelse blev stof i landets aviser og på TV, da sognepræst Per Ramsdal udtalte, at han ikke troede på, at Jesu opstandelse skulle forstås fysisk. Den efterfølgende debat kom hurtigt til at handle om Jesus nu 'virkelig' eller 'fysisk' stod op af graven dengang. Men kan Kristi opstandelse *dengang* overhovedet skilles fra det kristne håb om opstandelsen *engang*, når vi – som det udtrykkes flere steder i Det nye Testamente er "lemmer på hans legeme"? Og hvis der håbes på et gensyn med kære i opstandelsen, så er det legemlige vel ikke helt ligegyldigt, hvis det skal være muligt at genkende hinanden i et forsonet gensyn i Himlen?

Opstandelsen er den kristne tros mysterium, der let forsvinder i en diskussion om begreber. Er det teologisk og eksistentielt fyldestgørende bare at sige, at opstandelsen véd vi ikke noget om?

I dag møder præster ikke mange forestillinger om evigheden hos pårørende, kun få udtrykker drømme om Himlen eller længsel efter Guds evighed. Alligevel har mange pårørende et håb om, at deres kære 'har det godt, hvor hun nu er', 'er i gode hænder' eller de ønsker at 'mødes igen på den anden side'. Sproget er vagt og kommer hurtigt til kort.

Med døden er det noget helt andet. Der findes masser af sprog for den uigenkaldelige adskillelse, artikler om 'tabet' og dét at 'være efterladt'. Men hvad med det spinkle håb om gensyn? Forening og forklarelse? Hvorfor ikke frimodigt gøre sig foreløbige forestillinger, sætte lidt flere ord og billeder på, som i tidligere tider?

Et svar kan være, at spørgsmålet om gensyn har befundet sig i forlegenhedens sump siden P.G. Lindhardts berømte foredrag om det evige liv på Askov Højskole i 1952. Selvom det er forkert at påstå, at Lindhardt afskaffede det evige liv, så var foredraget epokegørende. Både i forhold til vurderingen af, hvor meget og hvor lidt, der kan siges om opstandelsen, og for præsters adfærd omkring mennesker med gensynsforestillinger.

I foredraget langer Lindhardt ud efter det ekskluderende og selvsmageriske element, han oplevede i samtidens nærmest socialrealistiske forestillinger om gensynet med kære. Men møder man i dag nogen – som Lindhardt ironisk henviste til – der på dødslejet bøjer franske verber for at kunne konverserer med Shakespeare på fransk i Himlen? Nej. Du møder heller ikke nogen fra Indre Mission, der på forhånd mener at være en del af 'den store hvide flok' for at kunne se ned på alle de ufrelste; eller en grundtvigianer, der ser evigheden som en ubrudt fortsættelse af dette liv, hvor man blot taler med vennerne i et lidt mere forklaret lys.

Behøver enhver forestilling om gensyn at være illusoriske 'fantasterier', der skal vurderes som et udtryk for individets falske 'fromhed' eller oprør mod evangeliet? Er det en evig sandhed, at der ikke er nogen trøst i "almenreligiøsitetens forestillinger om gensynet bag graven", som Lindhardt hævdede?

Jamen forestiller du dig virkelig en fysisk Himmel med interiør og det hele, vil nogen måske spørge? Nej, men en mere frimodig og konsistent omgang med de forestillinger om gensynet eller Himlen, som mennesker gør sig. Måske kan forestillinger om Himlen f.eks. betragtes og vurderes som tilsynekomstberetningerne i Det Nye Testamente. Hvorfor hævde skråsikkert, at Maria kun så en havemand og ikke et glimt af Den opstandne på opstandelsens morgen, som vi ellers læser om det? Eller hævde, at Jesus kun er et menneske, og derfor var det 'fantasterier', at disciplene i et kort øjeblik så Jesus forvandlet i et blændende lys på forklarelsen bjerg?

Lindhardts kritiske attitude og hans trang til at polemisere mod enhver forestilling - selv de bibelske - som tomme 'fantasterier' kan ikke overtages i dag. Tænk hvis denne adfærd dominerede en begravelsessamtale – det kunne da kun gå galt!? Selvom talen om "afdødes mere acceptable egenskaber" rigtig nok sjældent trøster, så er det vel ikke udelukket, at de pårørendes forestillinger om et gensyn kan rumme et element af trøst, hvis de inddrages i begravelsestalens forkyndelse af forsoning og håb?

Hvis vi kan tale om en usynlig kærlighed, der er svær at veje og måle, men som opleves lige så virkelig, som den elskede jeg rækker hånden ud efter; ja, hvis vi kan tale om Gud i

sociale analogier uden at tro, at han blot er en fjern mand med skæg på en sky, så kan vi vel også tale om Himlen i rummets analogier uden at tro, at de billeder vi gør os er færdige fotos, der får alt med?

Teologiprofessoren Alister Mcgrath foreslår, at billedet er ”en mental rejse ind i Guds virkelighed, hvor dét billederne afbilleder ikke behøver at være helt fraværende, for så vidt de er medieret gennem Guds ord, Biblen, og den efterfølgende tradition og historiske refleksion” (*A Brief History of Heaven*, 2003 s. 6). Traditionens billeder kan altså have noget på sig, de kan have en foreløbig åbenbaringsværdi. Som i al forkyndelse gælder det om at se og tale i billeder.

Hvad angår billeder af Himlen, så findes i grove træk *to grundpositioner* ifølge Mcgrath.

Den første position er *antropocentrisk*. Himlen ses som *et gensyn* i genkendelige omgivelser: bl.a. i haven, boligen, byen eller til bryllupsfesten. Grundstemningerne er hvile, trøst, fred eller fryd.

Himlen kan altså f.eks. sammenlignes med en by, ’Det ny Jerusalem’, hvor ”Gud vil være hos menneskene og tørre hver tåre af deres øjne, og døden skal ikke være mere. Ej heller sorg, ej heller skrig, ej heller pine skal være mere” (Johannes Åbenbaring kap. 20 vers 4).

Det mest stemningsfulde og særegne billede af Himlen er nok brylluppet, kærlighedens og foreningens fest. I Det Nye Testamente laver Jesus vand om til vin ved brylluppet i Kana; en tegnhandling der skal pege på festen i Guds rige. Kristendommen er vitterlig festens religion og særligt brylluppets stemning af glæde, lykke og eufori har i traditionen været opfattet som et mentalt vindue, hvorigennem der kunne smugkigges og Himlen anes før tid. Det er ikke så mærkeligt, at Jesus i Det Nye Testaments symbolske bearbejdelse af bryllup og fest optræder i rollen som en brudgom, der ankommer til sin brud, som så er menigheden. Enhver gudstjeneste fejrer på sin måde Himlens foreløbige ankomst.

Den anden position er mindre ødsel med billederne. I centrum er mødet med Gud, for endnu ser vi ”i et spejl, i en gåde” og Himlen ankommer først fuldt ud, når vi skal *se Gud ansigt-til-ansigt* (1. Kor. 13.12). P.G. Lindhardt hører til her, når han i sit berømte foredrag toner rent flag og afviser enhver forestilling om et gensyn: ”Krist stod op af døde, i Himlen vi *ham* møde. Ham, ikke hinanden, som vi vil have det”. Afgørende er det, at Den opstandne ikke blot viser sig i glimt, som for disciplene og vel nok i enhver foreløbig erfaring af noget himmelsk, men skal *skues* – ”lys i dit lys skal vi skue”, som vi synger det i salmen *Til himlene rækker din miskundhed Gud* (DDS 31).

Lindhardt pressede sine tilhørere ind i et valg mellem at møde Kristus eller gense den kære i Himlen. Det er ikke nødvendigt. Theodor Jørgensen har f.eks. peget på, at håbet om ”en forsonet menneskehed, hvor kærligheden er enerådende, fordi Gud vil være alt i alle (jf. 1. Kor. 15,20-28; 13.11ff) ... rummer håbet om et forsonet gensyn og et genfødt samliv” (*Kirken Underviser* 2003).

Denne rigdom af billeder i traditionen vidner om, at det ikke er så farligt at gøre sig forestillinger om Himlen. Godt Salmebogen fyldes af de mest centrale billeder og melodierne kan hjælpe os til at genopdage dem og bebo dem.